

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen
(MPD)

BESLUT

1 (27)

2009-01-22

Dnr: 551-16255-02

Lantmännen ek för
Linbanegatan 12
745 84 ENKÖPING

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) till befintlig och utökad verksamhet vid Lantmännens silo i Kalmarsand på fastigheterna Spånga 1:8 och 1:11 i Håbo kommun

---

BESLUT

Tillstånd

Länsstyrelsen i Uppsala län, miljöprövningsdelegationen (MPD), meddelar Lantmännen ek för (org.nr. 769605-2856) tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) att på fastigheterna Spånga 1:8 och 1:11 i Håbo kommun, driva hamnverksamhet med 20 anlöp per år och att driva siloverksamhet med en omsättning av 45 000 ton spannmål per år.

Verksamheterna vid anläggningen kan enligt den i ärendet tillämpliga bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd klassificeras enligt följande.

1. Hamn som medger trafik med fartyg med en bruttodräktighet av minst 1 350 ton **SNI-kod 63.22-1.**
2. Siloanläggning för torkning, rensning eller lagring av spannmål med en lagringskapacitet av mer än 10 000 ton **SNI-kod 51.21-1.**

Enligt den nya bilagan till ovannämnda förordning klassas hamnverksamheten med verksamhetskod 63.10. För siloanläggningen finns numera ingen klassning.

Tillståndet gäller tills vidare.

Miljökonsekvensbeskrivning

Länsstyrelsen godkänner med stöd av 6 kap. 9 § MB miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 - 12 00 11 E-POST: roger.gustafsson@lansstyrelsen.se
POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

Villkor för verksamheten

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i enlighet med vad Lantmännen ek för angivit i ansökan eller i övrigt åtagit sig i ärendet. Sådana mindre ändringar av verksamheten som avses i 5 § tredje stycket förordningen om miljöfarlig verksamhet eller hälsoskydd ska anmälas på det sätt som anges i 22 § samma förordning till tillsynsmyndigheten.
2. Hamn- och siloanläggningen inklusive körplaner och tippytor ska kontinuerligt kontrolleras och om behov finns ska ytorna städas av. Om det trots åtgärder uppstår problem med damning och skadedjur ska Lantmännen ek för i samråd med tillsynsmyndigheten utreda orsaken till problemen och vidta åtgärder.
3. Lagring av farligt avfall och av kemiska produkter ska ske under tak på tät hårdgjord yta inom invallat område, alternativt annat skydd som av tillsynsmyndigheten bedöms likvärdigt. Det invallade området ska rymma en volym motsvarande volymen av den största behållaren samt minst 10 procent av summan av övriga behållares volym.
4. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras på ett sätt så att de inte kan nå spill- eller dagvatten eller icke hårdgjord mark. Saneringsmedel och saneringsutrustning ska finnas lätt tillgänglig på anläggningen.
5. Utrustning för stoftrening ska kontinuerligt kontrolleras och servas. Vid brister i rening ska detta åtgärdas omgående.

Utredningar och föreskrifter under en provotid

Länsstyrelsen uppskjuter med stöd av 22 kap. 27 § MB frågan om vilka slutliga villkor som ska gälla för bränslet till oljepannorna, buller och förtöjning.

- U1. Under provotiden ska Lantmännen ek för göra en energikartläggning och redovisa en plan på åtgärder samt utreda möjligheten att byta ut eldningsoljan mot mer miljövänligt bränsle.
- U2. Under provotiden ska Lantmännen ek för utreda vilka ytterliggare åtgärder som behöver vidtas för att Naturvårdsverkets riktlinjer för buller vid nyetablerad industri ska kunna innehållas under alla tider på året.
- U3. Under provotid ska Lantmännen ek för utreda hur hamnen ska få bättre och säkrare förtöjningsmöjligheter för fartyg.

U4. Lantmännen ek för ska utarbeta rutiner för hur samarbetet ska ske med Räddningstjänsten och Kustbevakningen vid t.ex. en olycka som förorsakar oljeutsläpp i hamnen. Av förslaget till rutiner ska t.ex. framgå var länsar och annan skydds- och saneringsutrustning finns och hur utrustningen ska användas.

Utredningarna enligt vad som anförts ovan under punkterna U1 - U4 samt förslag på slutliga villkor ska ges in till Länsstyrelsen senast den 31 december 2010.

Till dess Länsstyrelsens beslutar något annat ska följande provisoriska föreskrifter gälla.

P1. Buller från den verksamhet som Lantmännen ek för bedriver får som ekvivalent ljudnivå vid de närliggande bostäderna inte överstiga följande riktvärde* utomhus:
50 dB(A) dagtid (kl. 07-18)
45 dB(A) kvällstid (kl. 18-22) samt lördag, söndag och helgdag (kl. 07-18)
40 dB(A) nattetid (kl. 22-07)
Momentana ljud nattetid (kl. 22-07) får som riktvärde* maximalt uppgå till 55 dB(A) vid bostäder.
I samband med skördeperioden, dock högst sex veckor årligen, får ovanstående ljudnivåer tillfälligt överskridas med 5 dB(A).

* Med riktvärde avses ett värde som, om det överskrids, ålägger verksamhetsutövaren att vidta åtgärder så att villkoret inte överskrids och förhindrar att överskridandet upprepas.

Igångsättningstid

Fråga är om pågående verksamhet varför förordnade av igångsättningstid enligt 22 kap. 25 § andra stycket MB inte är relevant.

Verkställighetsförordnande

Lantmännen ek för har inte begärt något verkställighetsförordnande.

Återkallelse av tidigare beslut

Det finns inga tidigare beslut.

Särskilda upplysningar

Detta tillstånd befriar inte Lantmännen ek för från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

4 (27)

2009-01-22

Dnr: 551-16255-02

Särskilda regler för hantering av avfall från fartyg finns i lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg, förordningen (1980:789) om åtgärder mot förorening från fartyg och Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd (2001:12) om mottagning av avfall från fartyg respektive (2007:15) om åtgärder mot föroreningar från fartyg.

Lantmännen ek för ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka och förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön (26 kap. 19 § MB) samt i övrigt iaktta vad som sägs i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll om vad som bl.a. gäller driftstörningar. Varje år före utgången av den 31 mars ska miljörapporten inges till tillsynsmyndigheten (26 kap. 20 § MB). Miljörapporten ska utformas i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrift (NFS 2006:9) om miljörapporter för tillståndspliktiga verksamheter.

Enligt 2 kap. MB gäller vissa allmänna hänsynsregler som ska iakttas. Särskilt erinras om 2 kap. 4 § MB vari föreskrivs om skyldigheten att undvika sådana kemiska produkter som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön om de kan ersättas med sådana produkter som kan antas vara mindre farliga.

Ändring av verksamheten kan kräva nytt tillstånd eller anmälan i enlighet med bestämmelserna i 5 och 21 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Bedrivs miljöfarlig verksamhet av annan än den som meddelats tillståndet, ska den nye verksamhetsutövaren enligt 32 § samma förordning snarast möjligt upplysa tillsynsmyndigheten om det ändrade förhållandet.

Avgift för prövning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet ska enligt 2 kap. 1 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt MB betalas av den som bedriver miljöfarlig verksamhet som anges med beteckningen A eller B i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Om verksamheten i sin helhet eller någon del av denna upphör ska detta i god tid före nedläggningen anmälas till tillsynsmyndigheten. Lantmännen ek för ansvarar för att undersöka om mark- och vattenområden, byggnader och anläggningar är så förorenade att de kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön och i så fall även ansvara för att efterbehandling sker (10 kap. MB).

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Tidigare beslut

Det finns inga tidigare beslut för anläggningen.

Ansökan med åtaganden och yrkanden

Lantmännen ek för, nedan kallad Föreningen, yrkar att inom fastigheterna Spånga 1:8 och 1:11 i Håbo kommun få fortsätta bedriva hamn- och siloverksamhet, med en samtidig lagring av upp till 20 000 ton och en total omsättning av upp till 45 000 ton spannmål och oljeväxter per år.

Föreningen föreslår att följande villkor skall gälla för verksamheten;

1. Verksamheten ska i huvudsak bedrivas på det sätt som Föreningen angivit i ansökan eller åtagit sig i ärendet i övrigt. Små förändringar i verksamheten som inte medför ökade negativa konsekvenser för hälsa, miljö eller hushållning med naturresurser får genomföras utan godkännande av tillsynsmyndigheten.
2. Buller från bolagets verksamhet får som ekvivalent ljudnivå vid de närliggande bostäderna inte överstiga följande riktvärden utomhus:

	Klockslag	Ljudnivå dBA
Dagtid	07-18	55
Kvällstid	18-22	50
Sön- och helgdagar	07-18	50
Natttid	22-07	45

I samband med skördeperioden, dock maximalt under sex veckor årligen, får ovanstående ljudnivåer tillfälligt överskridas. Föreningen ska dock sträva efter att kontinuerligt minimera störande buller till omgivningen.
3. Lastning och lossning av spannmål ska ske på ett sådant sätt och med sådan utrustning att spill och damning minimeras. Städning av anläggningens ytor ska ske regelbundet.
4. Bränslen och andra flytande kemikalier som lagras ska förvaras inom nederbördsskyddat, invallat område där invallningen är tät och beständig mot de produkter som lagras samt rymmer den största enskilda behållarens volym + 10 % av övrig lagrad volym.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

6 (27)

2009-01-22

Dnr: 551-16255-02

5. Farligt avfall från egen verksamhet och eventuellt även från fartyg ska förvaras inom nederbördsskyddat, invallat område där invallningen är tät och beständig mot de produkter som lagras samt rymmer den största enskilda behållarens volym + 10 % av övrig lagrad volym.

Samråd

Verksamheten antas medföra en betydande miljöpåverkan enligt bilaga 1 till förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Samråd med Länsstyrelsen och bygg och miljö i Håbo kommun hölls den 10 maj 2005. Samråd med enskilda berörda hölls den 2 juni 2005. Utökad samråd i ärendet genomfördes genom skriftligt förfarande där flera statliga och kommunala myndigheter inbjöds att inkomma med synpunkter. Det utökade samrådet avslutades den 15 september 2006.

Ärendets handläggning

Tillståndansökan enligt 9 kap. MB inkom den 6 oktober 2006. En miljökonsekvensbeskrivning bifogades ansökan.

Handlingarna sändes på kompletteringsremiss till bygg- och miljökontoret i Håbo kommun och svar inkom den 10 november 2006. Länsstyrelsen begärde kompletteringar och begärda kompletteringar inkom den 13 mars 2007.

Ansökan och miljökonsekvensbeskrivning kungjordes i Enköpingsposten den 17 augusti 2007. Ansökan remitterades för yttrande. Under perioden från den 27 augusti till den 19 september 2007 inkom yttrande från Stockholms Vatten, Fiskeriverket, Sjöfartsverket, samhällsbyggnadsförvaltningen i Upplands-Bro kommun, bygg- och miljöförvaltningen i Håbo kommun och miljö- och teknikförvaltningen i Håbo kommun.

Föreningen har fått del av och bemött vad som anförts i yttrandena.

Föreningen har även fått del av Länsstyrelsens förslag till beslut i ärendet och har beretts tillfälle att bemöta vad som anförts. Föreningen har emellertid inte hörts av inom föreskriven tid.

SÖKANDENS BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN

Föreningen har bedrivit verksamhet vid anläggningen sedan början av 1940-talet. Verksamheten består av mottagning, behandling, lagring och utlastning av spannmål och oljevaxter.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

7 (27)

2009-01-22

Dnr: 551-16255-02

När MB trädde ikraft år 1999 infördes tillståndsplikt för hamnar, lastnings- och lossningskajer som medger trafik med fartyg med en bruttodräktighet av minst 1 350 ton. Siloanläggningar med mer än 10 000 ton är däremot endast anmälningspliktiga enligt MB.

Med anledning av att utlastningen av spannmål till största delen sker med båt och att lossningskajen omfattas av tillståndsplikt har Föreningen beslutat att ansöka om tillstånd för hela verksamheten.

De senaste årens omsättning har varit 30 000 ton spannmål. Föreningen ansöker dock för en årlig omsättning upp till 45 000 ton eftersom organisations- och strukturförändringar indikerar ett ökat tryck på anläggningen i Kalmarsand. Även omvärldsfaktorer kan medföra att omsättningen vid anläggningen ökar.

Föreningens anläggning är lokaliserad på fastigheterna Spånga 1:8 och 1:11 i Håbo kommun, söder om centralorten Bålsta. Anläggningen är lokaliserad till inre delen av Kalmarviken i västra utkanten av Kalmarsand. I sydlig och östlig riktning gränsar området mot vattnet, västlig riktning mot bostadsområde och i nordlig riktning mot Stockholmsvägen. Direkt öster om anläggningen ligger en allmän badplats. De närmast belägna bostadshusen ligger drygt 100 m från anläggningen.

Byggnaderna utgörs av två sammanbyggda silos med totalt 42 silobehållare. Den sammanlagda lagringskapaciteten är 19 400 ton. Dessutom inryms kontor och ett mindre laboratorium i silon.

Föreningens hamn i Kalmarsand är en privat hamn. Detta innebär att det inte finns något fastställt vattenområde i hamnen på motsvarande sätt som vid allmänna hamnar.

Kajen är totalt 70 m lång och kajdjupet är 8,5 m. Enligt utdrag från svensk Lots (Sjöfartsverket) gäller följande för största rekommenderande längd av fartyg till kaj i Kalmarsand:

80 m: Inga speciella krav.

80-120 m: Fartyg ska vara utrustat med fungerande bogpropeller.

Vid kajen tas båtar emot med en lastningskapacitet på upp till 3 500 ton. Endast utlastning av spannmål sker till båt. Utlastning sker endast under den isfria tiden och normalt vid ca 15 tillfällen per år. Lastningskapaciteten är 250 ton per timme.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

8 (27)

2009-01-22

Dnr: 551-16255-02

Följande faktorer i verksamheten som bedöms ha störst betydelse för människors hälsa och miljön:

- Buller från processer och transporter till och från anläggningen.
- Utsläpp till luft av spannmålsdamm/stoft från mottagning, processer och utlastning.
- Energiförbrukning samt utsläpp av koldioxid, kväveoxider och svaveldioxid. Indirekta utsläpp från produktion av el.
- Restprodukter och avfall – hantering av avrens och övrigt avfall.

Alternativ lokalisering

Verksamheten i Kalmarsand har bedrivits sedan början av 1940-talet. Anläggningen har ett strategiskt läge för utlastning till båt. Ansökan avser den befintliga verksamhet som drivs på platsen i enlighet med kommunens planer för markanvändning. Några alternativa lokaliseringar har därför inte övervägts i samband med denna prövning.

Nollalternativ

Om tillstånd inte beviljats för den tillståndspliktiga delen av anläggningen, d.v.s. hamnen, kommer utlastning till båt inte längre att kunna nyttjas. Detta skulle innebära att all utlastning skulle behöva ske till lastbil, som idag bara sker till en mindre del. Detta skulle medföra en extremt stor ökning av lastbilstransporterna och en klar försämring för miljön. För Föreningen skulle det innebära betydande svårigheter att leverera produkterna på ett lika effektivt och ekonomiskt sätt som i dagsläget.

Drift

Ordinarie arbetstid är måndag till fredag, klockan 07.00-16.00. Under skördeperioden, som under ett normalår pågår tre till sex veckor, bedrivs verksamheten dock dygnet runt.

En omsättning enligt fullt utnyttjat tillstånd enligt ansökan (45 000 ton) medför att risken för damning kommer att föreligga under en längre period.

Till anläggningen transporteras spannmål och oljevaxter med lastbil (90 %) och traktor (10 %). Efter behandling och lagring lastas produkterna, till helt övervägande del, till båt

Vid mottagningen finns totalt 4 intagsgropar med gropavsug som minimerar damning.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

9 (27)

2009-01-22

Dnr: 551-16255-02

Processdelen består av rensning där halmstrån, agnar m.m. rensas bort i anläggningens 3 sållrensmaskiner. Avrenset transporteras internt till 3 slutna behållare. Efter rensning torkas spannmålen i anläggningens 4 torkar. På sin väg ner ifrån toppen på torken passerar spannmålen ett antal stråk med varmluft. Värme till torkarna produceras i oljebrännare.

För att minimera utsläppet av spannmålstoft från processerna finns följande reningsutrustning installerad:

- 4 textilfilter renar utgående luft från rensmaskinerna.
- 4 centrikjoner renar utgående luft från torkarna.
- 2 textilfilter renar utgående luft från centralaspiration.

Under normal drift fungerar reningsutrustningen tillfredställande med hänsyn till omgivningen. Eventuella driftstörningar i reningsutrustning kan dock medföra tillfälliga, störande utsläpp av stoft.

Kontroll och service av luftreningsutrustningen utförs kontinuerligt.

När produkten torkats kyls den med friskluftfläktar. Därefter transporteras den till anläggningens 42 silobehållare som har en sammanlagd lagringskapacitet på 19 400 ton. Produkten förvaras i silobehållarna fram till utlastningen.

Cirka 90 % av utlastningen sker till båt och återstående 10 % sker med lastbil. Den mängd som lastas ut till båt vid varje tillfälle kan variera mellan ett par hundra och ett par tusen ton. Under år 2005 lastades, vid varje enskilt tillfälle, som minst ut knappt 600 ton och som mest lastades drygt 3 000 ton ut.

För att minimera damning vid utlastning används en utlastningsbälg med avsug. För att förhindra dammspridning och att organiskt material förs vidare till Kalmarviken utförs städning av områdets ytor regelbundet.

Transporter

All vägtrafik till och ifrån anläggningen sker via Stockholmsvägen. Inom företaget finns en uttalad ambition att minska antalet traktortransporter till förmån för lastbil, vilket innebär en energieffektivisering och minskade luftutsläpp per tonkilometer.

Ett nytt tidsbokningssystem har införts för att undvika köer vid lossning av spannmål. Systemet innebär att köer undviks och att lossningen kan utföras rationellare. Detta innebär förutom en förbättrad service och trafiksäkerhet också att utsläppen till luft och buller från själva lossningsmomentet minimeras.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

10 (27)

2009-01-22

Dnr: 551-16255-02

Normalt sker årligen cirka 15 utlastningar med båt. Det är aldrig aktuellt att mer än en båt lastas per tillfälle, d.v.s. ingen uppsamling i väntan på lastning förekommer. Lastningskapaciteten är 250 ton per timme vilket innebär en genomsnittlig lastningstid på 8 timmar per tillfälle. Kajen har under de senaste åren förlängts med drygt 30 meter för att underlätta angöring. Detta har gjorts genom att förtöja en ponton och att förlägga en gångbrygga mellan denna och kajen. I princip all utlastning sker till båt vilket är ett ur miljösynpunkt bättre alternativ än vägtransporter.

I tabellen nedan redovisas en beräkning av det totala antalet transporter vid nuvarande omsättning på 30 000 ton per år och vid en maximal omsättning på 45 000 ton per år samt skillnaden mellan de båda driftsalternativen.

Totala antalet transporter per år	Nuläge (30 000 ton)	Max kapacitet (45 000 ton)	Skillnad
Traktor	250 st	375 st	125 st
Lastbil	900 st	1400 st	500 st
Båt	15 st	20 st	5 st

Under skördesäsongen blir förändringen från nuläget till maxkapacitet per dygn följande:

- Antalet traktortransporter ökar från 6 till 9.
- Antalet lastbilstransporter ökar från 20 till 30.

Under övrig tid på året är ökningen försumbar.

Buller

En omsättning enligt fullt utnyttjat tillstånd enligt ansökan (45 000 ton) medför att bulleremissionerna från torkningen kommer att pågå under en längre period.

De moment i verksamheten som orsakar buller är i första hand aspirationsljud i samband med torkning och viss mån transporter till och från anläggningen. Både transporter och torkningen pågår intensivt under några veckor efter skörden och förekommer därefter mera sporadiskt. Transporterna sker endast under dagtid medan torkningen av spannmål pågår dygnet runt under cirka 6 veckor.

För att minska störande buller har flera åtgärder vidtagits de senaste åren. I första hand är det under den intensiva torkningsperioden efter skörden som fläktljuden kan vara störande. Dessa är därför försedda med ljuddämpare. Under sommaren 2005 kompletterades ljuddämpningen vid torkarnas aspirationsenhet och vibrationsdämpare installerades.

Efter åtgärderna gjordes en ny bullermätning den 12 september 2005. Mätningarna utfördes i två mätpunkter på andra sidan Stockholmsvägen, vid bostadshus cirka 120 meter nordväst om silosen (mätpunkt 1) samt i en mätpunkt på öppet fält 220 meter norrut (mätpunkt 2). Resultatet blev den 4 juli 2005 vid mätpunkt 1 för aspiration från torkar 50-51 dB(A) och vid mätpunkt 2 för aspiration från torkar 43-44 dB(A). Resultatet blev den 12 september 2005 vid mätpunkt 1 för aspiration från torkar 45-47 dB(A) och vid mätpunkt 2 för aspiration från torkar 37-39 dB(A). Den 12 september 2005 gjordes även mätningar av allt ljud under en förmiddagstimme (inklusive trafik), vid mätpunkt 1 blev resultatet 52 dB(A) och vid mätpunkt 2 blev det 40 dB(A).

En ny bullermätning genomfördes den 1 februari 2007. Bakgrunden var att klagomål inkommit till Håbo kommun angående störande ljud från verksamheten. I klagomålet uppmärksammades särskilt ett gnisselljud. Mätningar genomfördes på Strandstigen 3 och resultatet visade att den ekvivalenta ljudnivån från anläggningen var ca 46 dB(A). Ljudbilden dominerades helt av utblås från fläktar. Något gnisselljud (sannolikt från toppskruv på avfallscontainer) uppmärksammades inte vid mätningen. Ytterligare bullerdämpande åtgärder kommer att vidtas. Det bedöms vara möjligt att genomföra ytterligare åtgärder så att 45 dB(A) kan klaras vid närliggande bostadsbebyggelse. För ändamålet planeras ytterligare ljuddämpning av aspirationsfläktarna.

När det gäller lossning av fordon bedöms inte några bullerreducerande åtgärder behövas. När det gäller lastning av båtar uppkommer främst ljud från fartygets hjälpmaskiner. Inte heller båtutlastningen bedöms kräva några bullerreducerande åtgärder.

Under den helt övervägande delen av året bedöms Naturvårdsverkets riktvärden för externt industribuller (allmänna råd SNV RR 1978:5 rev. 1983) kunna innehållas. Under den intensiva skördeperioden kan dock riktvärdena under nattetid komma att tangeras.

Vatten och avlopp

Anläggningen har kommunal dricksvattenförsörjning. Anläggningen är ansluten till det kommunala spillvattennätet. Sanitärt avloppsvatten uppkommer endast i mycket begränsad omfattning från dusch, wc och pentry i personalutrymmet. Nederbördsavloppsvatten avrinner i riktning mot Kalmarviken från de hårdgjorda ytorna i anslutning till anläggningen. Området närmast strandlinjen är dock inte hårdgjort varför en del av vattnet infiltrerar.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

12 (27)

2009-01-22

Dnr: 551-16255-02

Luft

Utsläpp till luft sker från transporter och vid värmeproduktion. Utsläppet av koldioxid, kväveoxider och svaveldioxider är proportionellt till konsumtionen av eldningsolja och ökar eller minskar i motsvarande grad som oljeförbrukningen. Jämfört med vad som anges för år 2005, eldningsolja 100 m³, CO₂ 260 ton, NO_x 240 kg och SO₂ 80 kg skulle en ökad omsättning till 45 000 ton medföra ökad oljeförbrukning och ökade utsläpp med ca 50 %.

Beräkningar har gjorts för utsläpp från lastbilar och traktorer med förutsättningen att produktionen är 45 000 ton per år. För lastbilar anges HC och för traktorer NMVOC.

Luftutsläpp i ton per år	CO ₂	NO _x	HC	NMVOC	PM	SO ₂
Lastbilar	190	1,7	0,1		0,03	0,0002
Traktorer	16	0,2		0,03	0,01	0,00005
Summa	206	1,9			0,04	0,00025

Vid beräkningarna av luftutsläppen från båtar har det beräknats dels vid transport till och från anläggningen (huvudmaskin) samt vid kaj (hjälpmaskiner). Utsläppsberäkningarna har gjorts med förutsättningen att produktionen är 45 000 ton per år. Bl.a. har i beräkningarna förutsättningar använts som t.ex. transportavståndet mellan anläggningen och Södertälje kanal. Eftersom i princip alla båtar som kommer till Kalmarsand först lossat på andra platser i Mälaren beräknas utsläppen för en enkel resa.

Resultatet redovisas i tabellen nedan. När det gäller kolväten kan ingen summering göras då tillgängliga emissionsfaktorer inte är helt kompatibla. För båt drift anges HC och för hjälpmaskiner VOC.

Luftutsläpp i ton per år	CO ₂	NO _x	HC	VOC	PM	SO ₂
Fartyg i Mälaren	50	1,2	0,04		0,05	0,4
Vid kaj i Kalmarsand	10	0,25		0,03	0,004	0,01
Summa	60	1,45			0,054	0,41

Utsläppet av stoft är i princip proportionellt mot mängden hanterad spannmål. Vid normal drift och funktion av reningsutrustningen medför utsläppet inga negativa effekter av betydelse för miljön. Ett större stoftutsläpp på grund av eventuell driftstörning skulle dock kunna orsaka olägenheter för omgivningen vid något enskilt tillfälle. För att motverka detta kommer samma skyddsåtgärder som

tidigare att upprätthållas, d.v.s. väl fungerande avskiljningsutrustning och ändamålsenliga rutiner för lossning, lastning, underhåll av utrustning etc.

Energi

Värme till torkarna produceras i två oljepannor med en effekt på 6,4 respektive 2,3 MW. Under ett normalår åtgår cirka 100 m³ EO1 för ändamålet. För att minimera oljeförbrukningen genomförs service och finjustering av brännarna inför varje torksäsong. Elförbrukningen vid anläggningen motsvarar knappt 1000 MWh per år. För kylning av spannmål används endast uteluft. Föreningen har beslutat att gå med i PFE som är ett program för energieffektivisering för energiintensiv industri. För närvarande pågår en kartläggning och analys av energisituationen. När detta arbete är klart kommer en handlingsplan att upprättas för genomförande av energieffektiviseringsåtgärder.

I anläggningen i Kalmarsand har man i stället för att göra egen energi valt att samla upp rens och transportera det till en anläggning för tillverkning av pellets. På det sättet används bibränslet från en anläggning till energiproduktion även om denna inte sker i en egen panna. För närvarande finns inte heller några planer på att bygga en egen bibränsleanläggning.

Kemikalier

För värmeproduktion används endast EO1. Oljan lagras i en cistern som rymmer 50 m³. Cisternen är nedgrävd i mark och har godkänts vid besiktning. Senaste besiktningen genomfördes i maj 2004. Påfyllning sker ett par gånger om året.

De kemikalier som används vid anläggningen är främst smörjolja till maskiner, några olika typer av målarfärg, samt rengörings- och tvättmedel. Dessa förvaras i utrymme utan golvavlopp för att undvika risk för utsläpp vid eventuellt läckage.

För närvarande finns inga arbetsmaskiner som hör till siloverksamheten. Vid behov av t ex truckar hyrs dessa in från annat företag. Något behov av att lagra drivmedel finns därför inte.

Kemikalieanvändningen vid anläggningen är mycket begränsad. På central nivå sker ett arbete med ambitionen att minimera antalet produkter samt att kontinuerligt ersätta farliga kemiska produkter med mindre farliga. Som stöd, även på anläggningsnivå, används datasystemet Chemsoft.

Avfall

Avrens samt stoft som avskiljts i luftreningsutrustningen transporteras i ett slutet system till lagringsbehållare. Normalt uppkommer årligen 300-400 ton avrens. Avrenset transporteras till extern anläggning för tillverkning av bränslepellets.

Övrigt avfall uppgår till mindre än 20 m³ per år. Detta avfall läggs i en container om cirka 6 m³. Avfallet hämtas av Ragn-Sells och transporteras till en sorteringsanläggning i Bro.

Vid normal drift uppkommer mycket små mängder farligt avfall. Exempel på sådant farligt avfall som kan uppkomma är kasserade lysrör och spillolja från växlar etc. Även det farliga avfallet hämtas av Ragn-Sells AB.

De fartyg som anlöper hamnen har möjlighet att lämna sitt avfall vid anläggningen. Alla typer av fartygsgenererat avfall kan vid behov tas emot vid anläggningen. En särskild miljöstation finns anordnad för ändamålet. Matavfall eller annat avfall som kan sprida smitta eller dålig lukt skall vara väl förpackat. Flytande avfall från fartyg kan vid behov hämtas av slamsugningsfordon. Möjlighet att lämna avfall har dock hittills inte utnyttjats av något fartyg. Ett skäl till detta är sannolikt att de båtar som lastar spannmål i Kalmarsand, i stort sett undantagslöst först har lossat gods i någon av de andra Mälarhamnarna. Avfall har troligtvis då redan lämnats av i samband med den tidigare lossningen. Mot bakgrund av de relativt få tillfällen som fartygsanlöp sker, bedöms eventuellt avfall från fartyg inte på något sätt kunna öka mängden avfall vid anläggningen.

Skadedjursbekämpning

Skadedjursbekämpning sköts genom avtal med Anticimex. Avtalet omfattar hela anläggningen. Betesstationer står utställda där det finns risk för problem med råttor eller möss. Utvändigt finns 10 låsta plåtstationer med fastmonterade block av Warfarinbaserat bekämpningsmedel. Utformningen gör att andra djur inte kan komma åt betet. Inomhus finns 6 betesstationer som består av masonitlådor med Warfarinblock. Om Anticimex bedömer att det behövs, pudras också håligheter utomhus med Racuminpuder.

Miljö kvalitetsnormer

Mot bakgrund av den aktuella lokaliseringen och den ringa förekomsten av övriga källor med utsläpp av föroreningar till luft i området, kan man med relativt god säkerhet konstatera att det inte finns någon risk för att någon miljö kvalitetsnorm överskrids p.g.a. Föreningens verksamhet i Kalmarsand.

Förorenad mark

Siloverksamheten är under normala driftbetingelser inte förenad med miljöskadliga utsläpp till mark eller vatten. I samband med de nedläggningar av Föreningens anläggningar som skett under de senaste åren har markundersökningar utförts. Undersökningarna visar att liknande verksamheter som den i Kalmarsand inte har givit upphov till markföroreningar. Historiskt sett kan man

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

15 (27)

2009-01-22

Dnr: 551-16255-02

naturligtvis inte utesluta att det i samband med olyckor ändå kan ha skett någon typ av utsläpp som påverkat marken. Betning av utsäde har inte förekommit vid anläggningen. Någon särskild inventering och riskklassificering av mark och byggnader har inte gjorts vid anläggningen i Kalmarsand. Om nedläggning av anläggningen blir aktuell kommer Föreningen att undersöka förekomsten av miljöstörande ämnen i mark och byggnader.

Påverkan på flora och fauna

I etableringsskedet kan djurlivet på platsen ha påverkats eftersom förutsättningarna ändrades. Spillsäd lockar olika fågelarter men någon djupare kunskap om verksamhetens påverkan på fågellivet finns inte.

Det av Fiskeriverket utpekade riksintressanta området för gösens lek- och uppväxtområde i fjärden Galten i västra Mälaren berörs inte av båttrafiken till och från Föreningens anläggning i Kalmarsand. Vid en fartygsolycka med ett oljeutsläpp som följd skulle däremot negativa effekter för fisk och vattenlevande organismer kunna uppkomma.

Risker

Inom Föreningen finns en metodbeskrivning för att karlägga riskerna vid varje enskild anläggning. Generellt utgörs de risker vid siloanläggningar som påverkar miljö och hälsa i huvudsak av brand och utläckage av olja. En driftstörning i stoftavskiljningsutrustningen skulle också kunna leda till ett tillfälligt större stoftutsläpp.

Riskerna för brand hanteras inom det systematiska brandskyddsarbetet vid anläggningen. Inom detta hanteras både åtgärder för att lindra effekterna om en brand ändå skulle uppstå.

Mot bakgrund av den relativt blyga omfattningen av fartygstrafiken till Kalmarsand i kombination med det omfattande regelsystem och kontroll av sjöfarten som Sjöfartsverket har ansvar för, bedömer Föreningen riskerna för olyckor i samband med båttrafik till och från anläggningen som små.

Risken för eventuella oljeläckage från båtar ligger utanför de risker som hanteras av Föreningen. Inom Föreningen centralt diskuteras dock utbildning och upprättande av rutiner som säkerställer att berörda vet hur de ska agera vid ett eventuellt utsläpp från båt.

Om en olycka skulle ske i hamnen larmas Räddningstjänsten. Räddningstjänsten kommunicerar med Sjöfartsverkets enheter och Kustbevakningen.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

16 (27)

2009-01-22

Dnr: 551-16255-02

YTTRANDEN

Tillståndsnämnden i Håbo kommun yrkar att i ett tillstånd för Föreningens verksamhet på fastigheterna Spånga 1:8 och 1:11 ska föreskriva villkor för buller, städning/damning samt kemikalie- och avfallshantering i enlighet med vad som anförs i yttrandet.

Bullerstörningar från verksamheten

Av ansökan framgår att buller och damning kan förekomma. Föreningen har föreslagit ett bullervillkor i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer för befintlig industri. Man vill dock att detta villkor ska kunna överskridas under sex veckor per år vid skördetid.

Klagomål har inkommit till bygg- och miljöavdelningen på buller från silon och på buller och avgaser då köbildning uppstår ut på Stockholmsvägen under högsäsong. Vid tillsynsbesök den 22 augusti 2006 konstaterades ett smalbandigt ljud, ett tjutande, vid bostäderna på Kalmarsandvägen. Detta ljud hördes inte utanför silon då bullerkällan sitter 40 m upp på silobyggnaden. I december 2006 genomförde bygg- och miljöavdelningen en orienterande bullermätning på en av grannfastigheterna efter klagomål på ett gnisslande ljud. Därefter förelades Föreningen att utföra en standardiserad bullermätning. Resultatet visade att bullret översteg 45 dB(A), d.v.s. den nivå som gäller nattetid.

Eftersom silon är i drift dygnet runt måste åtgärder vidtas för att få ner bullernivån. Föreningen anför i sina kompletteringar att det finns åtgärder för att ytterligare minska bullernivåerna. Bullervillkoret har däremot inte modifierats. Tillståndsnämnden uppfattar att Föreningen fortfarande vill ha möjlighet att överskrida bullervillkoret periodvis. Det är inte rimligt med hänsyn taget till att bostäder finns i närheten och att verksamheten faktiskt stör närboende. Det är verksamhetsutövaren som har att visa att en begränsning eller en skyddsåtgärd är orimligt kostsam. Det har Föreningen inte gjort.

Tillståndsnämnden anser att ett bullervillkor ska utformas i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer för nyetablerad industri utan att undantag medges för vissa perioder. Om fordon står i kö på Stockholmsvägen för att lossa spannmål bör bullret från dessa fordon omfattas av bullervillkoret. Bullervillkoret bör även innehålla begränsningar av momentana ljud nattetid och en sänkning med 5 dB för ljud med hörbara tonkomponenter. Då fartyg kan orsaka lågfrekvent buller bör även föreskrivas att Socialstyrelsens riktlinjer för lågfrekvent buller inomhus ska gälla. Bullervillkoret bör utformas som ett riktvärde med en skyldighet för verksamhetsutövaren att minska bullret om villkoret överskrids.

Damm och skadedjur

Tillståndsnämnden har anfört att det är svårt att bedriva tillsyn på ett villkor som är utformat på det sätt som Föreningen föreslagit. Föreningen har svarat att frekvens och tillvägagångssätt för städning bör kunna bestämmas i kontrollprogrammet. Då anläggningen redan idag faller under förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll bör sådana rutiner redan finnas. Det ligger dock ofta säd ute på gatan vid tippfickorna. Gräsänderna brukar hålla till utanför silon. Städningen bör förbättras. Istället för ett dammvillkor föreslår

Tillståndsnämnden ett kombinerat städ- och dammvillkor i syfte att minimera olägenheter både från damning och skadedjur och andra djur som dras till silon. Förslag till utformning av ett sådant villkor:

”Tillräckliga åtgärder ska vidtas för att närboende och verksamheter i närheten inte ska störas av damning från verksamheten. Hamn- och siloanläggningen inklusive körplaner och tippytor ska städas så ofta att fåglar och skadedjur inte dras till anläggningen. Dammspridning från lossning och lastning ska temporärt upphöra vid ofördelaktiga vindförhållanden.”

Kemiska produkter och farligt avfall

Föreningen har föreslagit separata villkor för lagring/förvaring av kemiska produkter och för farligt avfall. Med Föreningens formulering är villkoren uppfyllda när förvaringsutrymmet är regnskyddat, invallat med tätt och beständigt material mot de produkter som lagras samt att invallningarna rymmer största behållarens volym +10% av övrig lagrad volym.

Hamn- och siloverksamhet går ut på att säd transporteras in med lastbil eller traktor och transporteras ut med i huvudsak båt. Vid intranporterna kör lastbilar med släp in på gårdsplanen väster om silobyggnaden, kör runt silobyggnaden och stannar vid en tippficka som är belägen under tak. Gårdsplanen är ganska trång. När släpet tippas står dragbilen utanför taket på en asfaltplan som lutar ner mot Stockholmsvägen och Kalmarsands badplats.

Vid tillfällen då hydraulslangar går sönder eller börjar läcka vid lossning rinner hydrauloljan nerför backen ut på Stockholmsvägen och ner i en dagvattenbrunn som mynnar på Kalmarsands badstrand. Saneringsmedel finns tillgängligt och kan, beroende på hur våldsamt oljeläcka uppstår, användas för att fånga upp delar av oljan. Avståndet till dagvattenbrunnen är 100 m. Det är rimligt att anta att personal på silon eller fordonsförare med lätthet hinner gå ner till dagvattenbrunnen och försluta den, t.ex. med en tätning så att all oljan kan tas omhand istället för att rinna ut på badstranden.

Villkor för kemiska produkter och farligt avfall bör omfatta hantering, inte bara förvaring. På det sättet styrs de dagliga rutinerna upp. Villkoret blir levande och

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

18 (27)

2009-01-22

Dnr: 551-16255-02

omfattar hantering vid t.ex. spill och olyckor. Tillståndsnämnden föreslår att villkoren för kemiska produkter och farligt avfall utformas på följande sätt: ”Kemiska produkter och farligt avfall hanteras* på ett sätt så de inte kan nå spill- eller dagvatten eller icke hårdgjord mark. Saneringsmedel och saneringsutrustning inklusive täcklock för dagvattenbrunnar ska finnas tillgängligt på anläggningen.”

*Med hantering avser tillståndsnämnden både för kemiska produkter och farligt avfall den definition som framgår av 4 kap. 4 § MB, d.v.s. tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfarande, i de delar som är relevanta vid Föreningens verksamhet.

VA-verket, miljö- och teknikförvaltningen i Håbo kommun har yttrat sig och anför följande. Råvattenintaget för Bålsta vattenverk är som anges i ansökan 1,5 km från farleden. Då VA-verket inte har någon reservvattentäkt är vattenförsörjningen mycket känslig för en eventuell olycka i samband med båttrafik. VA-verket anser därför att krav bör ställas på dubbelbottnade skrov för fartygstrafiken till och från silon.

Sjöfartsverket hänvisar till sitt tidigare brev i ärendet daterat den 21 augusti 2006. I detta brev framförde Sjöfartsverket synpunkten att det vore bra om de tidigare planerna på en utbyggnad av kajen i Kalmarsand verkställdes. Föreningen skriver i sin kompletteringsinlägga att Sjöfartsverket accepterat den lösning som blivit i stället för en fast kaj, nämligen en förankrad ponton. Efter samråd med Sjöfartsverkets lokala organisation i Stockholm vill vi fortsättningsvis hävda att det vore bra om den tidigare planerade byggnation av en tillräckligt lång kaj alternativt en ny kortare kaj kompletterad med ett antal dykdalber verkställdes. Sjötrafikområdet är inte helt tillfreds vare sig med den förankrade pontonen eller med de förtöjningsmöjligheter som finns. Sedan den 19 maj 2006 tillåter Sjötrafikområdet trafik på Kalmarsand med fartyg med en maximal längd av 120 m under förutsättning att fartyget är försett med bogpropeller. Detta ställer ökade krav på kajanläggningen inklusive förtöjningsmöjligheterna. Sjöfartsverket motsätter sig inte fortsatt hamnverksamhet i Kalmarsand men på sikt bör bättre och säkrare förtöjningsmöjligheter för fartyg åstadkommas.

Samhällsbyggnadsförvaltningen i Upplands-Bro kommun avser att inte lämna in något yttrande.

Fiskeriverket har inget att erinra gentemot Föreningens ansökan. Detta eftersom verksamheten inte tycks påtagligt skada det allmänna fiskeintresset.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

19 (27)

2009-01-22

Dnr: 551-16255-02

Stockholm Vatten AB har inga synpunkter på ansökan om tillstånd angående Föreningens silo i Kalmarsand. Det ligger utanför Stockholm Vatten AB:s vattenskyddsområde och bolaget antar att de flesta transporter sker via Södertälje kanal.

SÖKANDENS BEMÖTANDE AV UPPGIFTERNA I YTTRANDENA

Föreningens bemötande av tillståndsnämndens i Håbo kommun yrkanden om att för verksamheten ska föreskrivas villkor för buller, städning/damning samt kemikalie- och avfallshantering.

Buller

Silon i Kalmarsand har genom åren försetts med bullerdämpande utrustning på de flesta bullerkällor och är idag en av Föreningens tystaste anläggningar i landet. Närheten till bostadsbebyggelsen i Kalmarsand gör trots detta att naturvårdsverkets riktvärden för befintlig industri kan överskridas nattetid under skördeperiodens intensivaste dygn.

I samband med kompletteringen redovisades att det finns möjlighet att minska bulleremissionen från anläggningen ytterligare. Detta genom att komplettera utblåsen från aspirationsfläkt med ytterligare ljuddämpare. Föreningens bedömning är att en sådan åtgärd kan sänka ljudnivån ytterligare så att verksamheten vid normal drift ska kunna klara riktvärdena för befintlig industri alla tider på dygnet även under skördesäsongen. Sammanfattningsvis innebär det att det går att genomföra ytterligare bullerdämpande åtgärder som innebär att riktvärdet för befintlig industri kan klaras utan särskilda undantag för skördesäsongen.

När det gäller Naturvårdsverkets riktvärden för nyetablerad industri är dessa inte möjliga att klara. Inte i Kalmarsand och inte heller på någon annan anläggning i landet. Detta beror på en kombination av att det i verksamheten uppkommer buller från utblås med mycket stora luftflöden, transporter, etc. och att verksamheten under en kort period måste bedrivas nattetid samt att bostadsbebyggelse genom åren lokaliserats relativt nära befintliga siloanläggningar.

Det har inte heller vid någon annan befintlig siloanläggning i landet ställts krav på att verksamheten skall klara Naturvårdsverkets riktvärden för nyetablerad industri. Den primära anledningen bedöms vara att det inte går att klara riktvärdena. Föreningen anser också att det inte heller är rimligt att ställa samma krav som på nyetablerade verksamheter. Detta eftersom siloanläggningarna är långt ifrån nyetablerade utan ofta funnits på platsen under mellan 50 och 100 år, att

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

20 (27)

2009-01-22

Dnr: 551-16255-02

siloanläggningar enligt det nya förslaget till bilaga för miljöfarlig verksamhet inte ens längre är anmälningsskyldiga, samt inte minst att bulleremissioner nattetid är begränsade till en mycket kort tidsperiod.

Som redovisats i kompletteringen av ansökan har mycket hänt på senare år när det gäller vägtransport av spannmål. En storskalig övergång från traktor till lastbil har genomförts och idag inkommer ca 90 % av spannmålen till anläggningen med lastbil. Transporterna koordineras numera via ett system för tidsbokning. Detta sammantaget gör att köer inte uppstår vid normala driftförhållanden. Föreningen delar tillståndsnämndens bedömning att fordon som står i kö på Stockholmsvägen bör omfattas av bullervillkoret.

I Naturvårdverkets riktvärden för externt industribuller anges 55 dB(A) som högsta momentana ljudnivå nattetid. Här anges också att riktvärdena bör sänkas med 5 dB(A) bl.a. för ljud med hörbara tonkomponenter. Föreningen accepterar dessa tillägg till det föreslagna bullervillkoret.

När det gäller uppkomsten av momentana ljud i området nattetid domineras de helt av trafiken på Stockholmsvägen. Den momentana ljudnivån från vägtrafiken överskrider 55 dB(A) på ett avstånd av drygt 200 m från vägen.

Socialstyrelsens allmänna råd om buller inomhus innehåller riktvärden för lågfrekvent buller i bostadsrum. Dessa råd bör alltid gälla som underlag vid bedömningar av bullerpåverkan i olika typer av ärenden t.ex. om någon närboende till Föreningens anläggning störs av lågfrekvent buller från fartygen.

Föreningen anser dock att Socialstyrelsens riktvärden inte bör ingå i ett bullervillkor. Anledningen är att efterlevanden av ett villkor skall följas upp löpande. Detta kräver ekonomiska och personella resurser samt att närboende är intresserade av att upplåta bostadsrum för genomförande av mätningar.

Nytan av ett sådant villkor är i princip noll eftersom det ändå finns möjlighet att ställa motsvarande krav om problem hos närboende mot förmodan skulle uppstå. Den insats som krävs för uppföljning av lågfrekvent buller är sammantaget därför alldeles för stor i förhållande till nyttan.

Damm och skadedjur

Enligt tillståndsnämnden ligger ofta säd ute på gatan vid tippfickorna vilket gör att gräsänderna brukar hålla till utanför silon. Nämnden anser att städningen bör förbättras. Tillståndsnämnden har därför givit ett förslag till kombinerat städ- och dammvillkor. Om Länsstyrelsen anser att denna utformning av ett villkor angående

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

21 (27)

2009-01-22

Dnr: 551-16255-02

damning från verksamheten är enklare att följa upp än det som Föreningen föreslagit accepterar Föreningen denna förändring.

Kemiska produkter och farligt avfall

Tillståndsnämnden anser att det förutom saneringsmedel också ska finnas tättslutande lock till närmast belägna dagvattenbrunn på Stockholmsvägen. Detta eftersom avståndet till brunnen är 100 m vilket gör att personal på silon eller fordonsförare med lätthet hinner gå ner till dagvattenbrunnen och försluta den om ett läckage av hydraulolja skulle uppkomma vid lossning av spannmål. Tillståndsnämnden anser också att villkoret för kemiska produkter bör omfatta hantering och inte bara förvaring. Tillståndsnämnden föreslår därför en egen formulering av villkoren för kemiska produkter och farligt avfall.

Den mängd kemiska produkter och farligt avfall som hanteras i verksamheten är mycket liten. Föreningen accepterar att villkoret riktar sig på hantering i stället för lagring. En nackdel med den föreslagna förändringen av villkoret är dock att uppföljningen bedöms bli svårare när man frångår de mer exakta krav på lagring som det av Föreningen föreslagna villkoret innehåller.

När det gäller utrustning för att ta hand om hydraulolja från ett eventuellt läckage i en lastbil bedöms saneringsmedel vara det mest effektiva och säkra. Föreningens bedömning är också att den i sammanhanget relativt begränsade mängd olja som kan läcka ut i ett värsta scenario inte kan ta sig så långt som 100 m till den närmaste dagvattenbrunnen. Även om så skulle vara fallet anser Föreningen att det bästa sättet att använda tiden från att ett läckage uppstår är att så snabbt som möjligt använda saneringsmedel.

När det gäller tätlock till brunnar är det inte sällan svårt att få dem att sluta tätt. Detta kan t.ex. bero på att det finns sand och smuts kring brunnen, att locket eller packningen är skadad eller att den person som skall applicera locket gör detta på ett bristfälligt sätt. Sammantaget är detta en osäkrare och mindre effektiv metod. I tillståndsnämndens förslag till villkor bör därför formuleringen ”och saneringsutrustning inklusive tätlock för dagvattenbrunnar” tas bort från tillståndsnämndens förslag till villkor.

Föreningens bemötande av Sjöfartsverkets yttrande.

Föreningen kommer att kontakta Sjöfartsverket i Stockholm för att diskutera en handlingsplan för att på sikt kunna åstadkomma bättre och säkrare förtöjningsmöjligheter.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

22 (27)

2009-01-22

Dnr: 551-16255-02

Föreningens bemötande av VA-verkets i Håbo kommun yttrande.

Dubbelbottnade skrov är krav som ställs på fartyg som transporterar olja eller flytande kemikalier. Dessa krav omfattar inte de mindre torrbulkfartyg som lastar spannmål från silon i Kalmarsand. Förekomsten av mindre torrbulkfartyg med dubbla skrov bedöms vara ovanlig eller obefintlig.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd har ändrats (SFS 2007:674) varvid en helt ny bilaga tillkommit. Ändringen av 28 § trädde i kraft den 1 augusti 2007 medan ändringarna i övrigt och den nya bilagan trädde i kraft den 1 januari 2008. Enligt övergångsbestämmelserna ska emellertid äldre bestämmelserna gälla för prövningen och handläggningen av mål och ärenden som inletts före den 1 januari 2008.

Förevarande ärende har inletts före den 1 januari 2008, varför äldre bestämmelser skall gälla för prövningen i ärendet.

Enligt bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd utgör Lantmännens silo i Kalmarsand miljöfarlig verksamhet med SNI- koderna 63.22-1 tillståndspliktiga verksamheter, som prövas av Länsstyrelsen (prövningsnivå B) samt 51.21-1 (prövningsnivå C). För verksamheter på C- nivå innebär detta en frivillig tillståndsprövning.

Ansökan avser fortsatt verksamhet vid Lantmännens silo i Kalmarsand med tillhörande hamn.

Miljöbalkens mål

Enligt 1 kap. 1 § MB syftar bestämmelserna i balken till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl. MB ska tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras,
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

23 (27)

2009-01-22

Dnr: 551-16255-02

5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Länsstyrelsen gör i denna del den bedömningen att Föreningen visat att verksamheten kommer att bedrivas så att en hållbar utveckling främjas enligt 1 kap. 1 § MB.

De allmänna hänsynsreglerna

Enligt 2 kap. 2 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet (det s.k. kunskapskravet).

Enligt 2 kap. 3 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön (den s.k. försiktighetsprincipen). I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 2 kap. 4 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd undvika att använda eller sälja sådana kemiska produkter eller biotekniska organismer som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter eller organismer som kan antas vara mindre farliga. Motsvarande krav gäller i fråga om varor som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt eller bioteknisk organism (den s.k. produktvalsprincipen).

Enligt 2 kap. 5 § MB ska alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning (de s.k. hushållnings- och kretsloppsprinciperna). I första hand ska förnybara energikällor användas.

Länsstyrelsen gör i denna del den bedömningen att Föreningen visat att verksamheten med föreslagna skyddsåtgärder kommer att bedrivas enligt de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB.

Planförhållanden

Området omfattas av detaljplan (Kalmarsand) antagen av kommunfullmäktige i Håbo kommun den 12 december 1988. Enligt detaljplanen är området avsett för

industrianläggning, spannmålssilos (J₁V₁) och vattenområdet för hamn (WV₁). Strandskyddet inom detaljplaneområdet gäller söder om väg 545. Föreningens verksamhet strider inte mot detaljplanen.

Lokalisering

Enligt 2 kap. 6 § MB ska det för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Vid bland annat tillståndsprovning enligt 9 kap. MB ska bestämmelserna i 3 och 4 kap. MB tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden. Ett tillstånd eller en dispens får inte ges i strid med en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (1987:10). Små avvikelser får dock göras, om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas.

En omlokalisering av verksamheten är inte ekonomiskt rimlig och en begränsning av verksamheten utöver vad som regleras i villkor och de åtaganden Föreningen gjort beträffande skyddsåtgärder bedöms inte vara miljömässigt motiverade.

Miljö kvalitetsnormer

Enligt 5 kap. 3 § MB ska Länsstyrelsen säkerställa i ärendet att de miljö kvalitetsnormer som meddelats enligt 1 § samma kapitel uppfylls. Regeringen har i förordningen (2001:527) om miljö kvalitetsnormer för utomhusluft fastställt sådana normer för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar och ozon. Vidare har regeringen i förordningen (2001:554) om miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten fastställt sådana normer i vattenområde. Länsstyrelsen finner att den sökta verksamheten inte kommer att medföra att någon miljö kvalitetsnorm enligt ovannämnda förordningar kommer att överskridas.

Bedömningen av om verksamheten befaras medföra skada eller olägenhet av väsentlig betydelse (2 kap. 9 § MB)

Länsstyrelsen gör den bedömningen att någon sådan skada eller olägenhet av väsentlig betydelse för människors hälsa eller miljön som enligt 2 kap. 9 § MB kräver regeringens tillåtelse inte kan befaras i förevarande fall.

Motivering av villkor

Damning

Tillsynsmyndigheten har framfört i sitt yttrande att Föreningens förslag till villkor är svårt att bedriva tillsyn på. Föreningen har inte haft något att erinra mot en omskrivning av villkoret. Länsstyrelsen har skrivit om villkoret så att det blir

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

25 (27)

2009-01-22

Dnr: 551-16255-02

tydligare. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att det hålls rent så att damning ej uppkommer.

Lagring och hantering av farligt avfall och av kemiska produkter

Föreningen både lagrar och hanterar farligt avfall och kemiska produkter. Länsstyrelsen anser därför att det är väl motiverat att ha separata villkor för lagring respektive hantering. Närheten till Kalmarviken medför att vid olyckor krävs snabba insatser för att förhindra utsläpp till viken. Även hantering av spannmål ska ske så att det inte tillförs viken. Mottagning av avfall och föroreningar från fartyg regleras även av Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd. Hamnen måste således erbjuda möjlighet att ta emot avfall. En allmän badplats finns nära hamnen, varför det är ytterst angeläget att inga utsläpp sker från fartygen i hamnen eller när fartygen kör till och från hamnen.

Energi

I Sverige har riksdagen bestämt att de svenska utsläppen av växthusgaser ska minska. Utsläppen av växthusgaser ska, i snitt för åren 2008-2012, vara minst fyra procent lägre än utsläppen år 1990. På längre sikt ska utsläppen minska betydligt mer. Regeringen har nyligen satt upp ett nytt mål för energipolitiken som innebär att Sverige ska bli först med att bryta oljeberoendet. Förutsättningar ska skapas för att bryta beroendet av fossila bränslen till år 2020, bl.a. ska nya pengar avsättas till klimatinvesteringsprogram i syfte att minska användningen av fossila bränslen. Länsstyrelsen anser att det är motiverat att Föreningen under en provotid gör en energikartläggning och redovisa en plan för vilka åtgärder som ska göras och vidare utreda möjligheten att byta eldningsolja mot ett mer miljövänligt bränsle.

Buller

I samband med att Länsstyrelsen prövar befintliga verksamheter övervägs alltid om nyetableringsvärdet för buller kan innehållas och finner inget skäl att göra några andra överväganden i detta fall. Klagomål från boende har inkommit till tillsynsmyndigheten. Bullermätningar har genomförts och nyetableringsvärdet för nattetid har överskridits. I ansökan anger Föreningen att med ytterligare åtgärder bedöms det vara möjligt att klara 45 dB(A) vid närliggande bostadshus. I sitt bemötande av tillståndsnämndens i Håbo kommun yttrande anger Föreningen att det inte är möjligt att klara av.

Länsstyrelsen gör den bedömningen att Föreningen under en provotid vidare ska utreda om nyetableringsvärdet för industri går att innehållas under hela året.

Länsstyrelsen väljer här att enbart inrikta sig på ett villkor som begränsar ljudnivåerna vid närmaste bostäder vilket motsvarar riktvärdet för nyetablering av industri och överlåter åt verksamhetsutövaren att själv välja på vilket sätt man

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

26 (27)

2009-01-22

Dnr: 551-16255-02

avser att begränsa det buller som uppkommer av verksamheten för att villkoret ska innehållas.

Förtöjning

Sjöfartsverket har angett i sitt yttrande att det i hamnen bör det vara bättre och säkrare förtöjningsmöjligheter. Föreningen har inte motsatt sig att diskutera en handlingsplan med Sjöfartsverket.

Beredskap för olyckor till sjös

Länsstyrelsen anser att Föreningen inte har klargjort i ansökan hur man ska hantera olyckor och dylikt till sjös och hur samarbetet ska gå till med Räddningstjänsten och Kustbevakning för att hantera dessa frågor.

Länsstyrelsens sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen anser sammanfattningsvis att om föreskrivna villkor iakttas så går verksamheten att förena med de allmänna hänsynsreglerna och målen i MB samt med en från allmän synpunkt lämplig användning av markområdet. Tillstånd ska därför lämnas till verksamheten.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos miljödomstolen, Nacka tingsrätt, se bilaga 1.

Beslut om kungörelsedelgivning

Se bilaga 2.

Beslutet i ärendet har fattats av miljöprövningsdelegationen. I beslutet har deltagit länsassessor Roger Gustafsson, ordförande, och miljöskyddshandläggare Ing-Marie Askaner, miljöskakkunnig. Ärendet har föredragits av miljöskyddshandläggare Jonas Nilsson, miljöenheten.

Roger Gustafsson

Ing-Marie Askaner

BILAGOR

1. Hur man överklagar
2. Beslut om kungörelsedelgivning

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

27 (27)

2009-01-22

Dnr: 551-16255-02

SÄNDLISTA

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Tillståndsnämnden i Håbo kommun, 746 80 Bålsta

Kommunstyrelsen i Håbo kommun, 746 80 Bålsta

Miljö- och teknikförvaltningen i Håbo kommun, 746 80 Bålsta

Transportstyrelsen, Sjöfartsavdelningen, Box 653, 601 15 Norrköping

Fiskeriverket, Utredningskontoret, Box 423, 401 26 Göteborg

Upplands-Bro kommun, 196 81 Kungsängen